

Varning:

Halsfluss var nydebuterad diabetes hos 11-åring

Halsfluss, sade doktorn på sjukhusets akutmottagning. Men det var en nydebuterad diabetes som gjorde den 11-åriga flickan svårt sjuk.

Läkaren borde ha gjort en utvidgad utredning eller remitterat flickan till en barnklinik, ansåg Ansvarsnämnden och gav henne en varning. (HSAN 882/94)

Flickans föräldrar anmälde läkaren och berättade följande.

De hade rapporterat till henne att deras dotter varit dålig i fyra dygn, bl a kräkts. Hon hade druckit 4–6 liter Coca-Cola per dag och gått ner 8–10 kilo i vikt.

Dottern var mycket dålig, helt borta ibland. Därför tyckte föräldrarna att det var underligt att läkaren nöjde sig med ett enda prov, ett odlingsprov från halsen. Läkaren konstaterade att flickan hade halsfluss och skulle få penicillin.

Föräldrarna var undrande över diagnosen eftersom flickan inte hade haft ont i halsen eller feber. Däremot var hon nästan medvetslös.

Hade svår diabetes

När familjen kommit hem från akutmottagningen blev flickan sämre. Nästa dag kontaktade föräldrarna en läkarstation där man beslöt att omedelbart vända sig till sjukhusets akutmottagning. Dit fördes flickan i ambulans.

Personalen tog en lång rad prov och föräldrarna fick veta att dottern hade svår diabetes. Det hängde på några minuter om hon skulle överleva. Flickan vårdades av flera läkare på intensivvårdsavdelning i tre dygn, därefter på barnklinik i ett par veckor.

Läkaren sade i ett yttrande till Ansvarsnämnden bl a att föräldrarna vid det första samtalet berättade att flickans besvär börjat med buksmärtor, att hon kräktes en gång, att hon gradvis hade fått ont i halsen och ont i samtliga leder. Flickan hade druckit bra men som vanligt inte ätit så mycket för att inte gå upp i vikt.

Det fanns inget som talade för diabetes, sade läkaren. Hon

tog ett test för streptokocker. Resultatet var positivt varför hon ordinerade penicillin.

Vid samtalet med föräldrarna hade det inte framkommit att flickan druckit 4–6 liter Coca-Cola eller att hon gått ner 8–10 kilo den senaste veckan.

»Utmär glad och tagen»

Ansvarsnämnden uppmärksammade att läkaren i journalen beskrivit flickans tillstånd som »påverkat» och att hon var »helt slapp med dåligt at». Detta styrktes av att flickan nästa dag på akutmottagningen beskrevs som »utmär glad och tagen» samt »kraftlös».

Vid en streptokockhalsfluss kan allmäntillståndet bli påverkat men knappast så till den grad att patienten blir utmär glad. Av allt att döma, sade nämnden, hade läkaren inte haft diagnosen nydebuterad diabetes, precoma i åtanke.

Flickans påverkade allmäntillstånd borde ha föranlett en utvidgad utredning eller remiss till barnklinik. Läkaren hade inte behandlat flickan med tillräcklig omsorg och noggrannhet, ansåg Ansvarsnämnden och bestämde disciplinåtgärden till en varning. •

Erinran:

Fullföljde operationen trots patientens starka smärta

Överläkaren fullföljde operationen trots att patienten hade mycket ont. Därmed brast han i omtanke och respekt, ansåg Ansvarsnämnden och tilldelade honom en erinran. (HSAN 1942/94)

Patienten var en 41-årig kvinna. Hon anmälde överläkaren A och en annan läkare B för att de opererat henne utan att ge tillräcklig bedövning.

Hon hade opererats för hallux valgus varvid en skruv sattes in i foten.

Sju månader senare, den 16 augusti 1994, togs skruven bort av B. Enligt denne skulle in-

greppet, som gjordes i lokalbedövning, ta två minuter. Skruven gick dock inte att ta bort som planerat. Kvinnan hade fruktansvärt ont under i stort sett hela operationen, som tog närmare en timme.

Det måste vara en rättighet att få tillräcklig smärtlindring, menade kvinnan.

Benbitar hade lossnat

Efteråt var foten svullen och öm. Det bildades en stor hård knöl där skruven suttit. Kvinnan fick svårt att gå.

Den 31 augusti undersöktes hon av A och fjorton dagar senare visade röntgen att det hade lossnat benbitar när skruven togs bort.

Kvinnan berättade för A att hon hade haft mycket ont under den tidigare operationen och att hon inte ville vara med om samma sak igen. A lugnade henne och sade att han själv skulle ta bort benbitarna.

Det gjorde han den 28 september. Redan i början av ingreppet påpekade kvinnan att hon inte fått tillräcklig bedövning. Hon grät. En av sjuksköterskorna sade till A att det behövdes mer bedövning, men han menade att det snart var klart. Operationen tog uppskattningsvis 20 minuter, sade kvinnan, som kände sig kränkt av läkarnas behandling.

Överläkaren A framförde till Ansvarsnämnden att han bedövat kvinnan på sedvanligt sätt. Hon hade fått 5 ml Citanest 5 mg/ml och 10 ml Citanest 10 mg/ml + Marcain 5 mg/ml. Under operationen, som tog 12 minuter, fick kvinnan extra bedövning (4–5 ml). Mer än så får man inte spruta på en tå, sade A.

Läkare B bestred att han hade gjort fel och berättade att kvinnan hade fått ungefär dubbel mängd bedövning mot vad som brukar behövas vid det ingrepp B hade gjort.

En fälld, en friad

Ansvarsnämnden hänvisade till att det av utredningen framgick att kvinnan upplevt stark smärta vid såväl A:s som B:s operation.

Även om hon fått den mängd bedövningsmedel som är gängse vid de aktuella ingreppen så hade båda läkarna tagit alltför lätt på hennes klagomål. Detta gällde framför allt överläkaren A, som redan före operationen fått veta att

kvinnan upplevt den första operationen som mycket smärtsam.

Genom att fullfölja operationen trots kvinnans smärta hade överläkaren brustit i omtanke och respekt och tilldelades därför en erinran.

Läkare B:s fel ansågs inte vara lika allvarligt och han slapp därför disciplinåtgärder. •

Tre fällda:

Fel spolvätska gav falskt höjda sockervärden – insulin gav hjärnskador

I samband med en hjärtoperation användes sockerlösning i stället för koksalt vid spolning av en artärkateter. Därför visade prov från katetern falskt förhöjda blodsockervärden hos patienten. Insulin sattes in, vilket medförde att patienten fick svåra hjärnskador.

En narkosläkare, en avdelningsläkare och en sjuksköterska fälldes av Ansvarsnämnden. (HSAN 969/92)

Den 37-åriga kvinnan skulle få en ny hjärtklaff. Operationen gick bra. Men genom en förväxling av infusionspåsar spolades artärkatetern med sockerlösning i stället för med koksalt.

Vid provtagning – prov togs rutinmässigt ur katetern – fick man därför falskt förhöjda blodsockervärden (sockerkoncentrationen i spollösningen var 300 gånger högre än normal blodsockerkoncentration).

Patienten avled

Patienten fick insulin i doser som successivt ökades. Den behandlingen fortsatte 36 timmar. Klockan 21.30 dagen efter operationen blev kvinnan medvetslös.

Klockan 02.30 på natten var blodsockervärdet 40 mmol/l. Detta fann jourhavande läkare osannolikt. Därför togs ett nytt prov som visade värdet 27. På grund av diskrepansen togs ett tredje prov, den här gången venöst och inte ur artärflusen som de tidigare proven. Detta värde visade sig vara 6 mmol/l. Insulindroppet avslutades omedelbart.

Kvinnan förblev medvets-